

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Vitæ S. Ferdinandi, Regis Castellæ Et Legionis, Ejus Nominis Tertii

Papebrochius, Daniel

Antverpiæ, 1684

Cap. I. Miracula post mortem, ex Hispanico editionis Hispalensis anni
1532.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42333

GLORIA POSTUMA
S. FERDINANDI III

Regis Castellæ & Legionis

Ex variis monumentis collecta

CAPUT I.

*Miracula post mortem ex veteri Hispanico,
Editionis Hispalensis anni MDXXXII.*

Nescio quid amplius dicere possim de gestis sancti hujus Regis in vita: post mortem vero, tot tantaque patrata miracula sunt, meritis ejus & intercessione Dominæ nostræ, ut numerari nequeant. Sed propter exiguam diligentiam majorum animique remissionem, omnia fuerunt oblivioni mandata: nisi potius ea nunc voluerit ignorari Deus, quia homines hujus ætatis indigni sunt qui istis auditis salutem consequantur, propter excessum iniquitatum, quæ hodie publice patrantur in mundo. Eorum autem quæ hoc tempore claruerunt cum sciam aliqua, facta personis hodieque viventibus, ipsa ex ordine recensita audies.

1 Patronus cujusdam navis Hispalensis, qui, dum bellum cum Lusitanis esset, multa iis damna intulerat, vicissim ipse aliique plures ab illis capti sunt; qui omnes quidem alios diris carceribus incluserunt, ubi nullam omnino lucem conspicerent, navis autem Patronum seorsim recluserunt. Id ubi rescivit uxor, Regi Ferdinando devotissima, in capellam

*Antiquiora
oblivioni
data.*

*a
Captiva in
Lusitania
moritur
addit.*

lam

lam ejus accessit, ad quam imaginem, cui prædictus Rex dum viveret ipse afficiebatur: cœpitque prolixè orare Regem Ferdinandum, vellet intercedere apud Dominam nostram, ut maritus suus à tanta calamitate liberaretur: votum addens, quo se obligabat ad curandas ante prædictam imaginem triginta Missas per totidem dies, & glorioso Regi offerendum panem & vinum ceramque accensam. Primo autem die ipsaque hora, qua cœpit prima Missa, collataque sunt panis vinum & cera: maritus suus, qui tenebatur in isto tenebricoso carcere prope modum eneatus fame ac siti, vidit candelam ceream coram se accendi, panemque & vinum ab uxore oblatum, eisque refocillatus est. Dum autem orationes & oblationes continuarentur Hispali, captivus quoque Olisipone simili hora & modo illuminabatur reficiebaturque. Cumque custos carceris, octavo cœpti miraculi die, cereum accensum fuisset conspicatus, suoque captivo deesse nihil animadvertet, voluit eum torquere: quapropter ille mysterium aperuit, & quid octiduo toto sibi factum fuisset manifestavit. Hæc ubi ad aures Lusitani Regis pervenerunt, veraque probata sunt, quamvis eum bene commertæ morti adjudicasset, accersivit illum, juramentumque exegit quod reversus in patriam, nuntiaret sibi quid istic pro eo factum sit. Interim nuntiatum est Hispali, mortis sententia accepta sublatum de medio hominem esse: sed non ideo pia mulier captum dimisit sacrificium ac votum. Vigesimo autem die ab eodem curato domum mulier rediens, ibidem invenit maritum suum, quem manu apprehensum duxit ad capellam prædicti Regis, ubi Deo & ejus gloriosæ Matri egerunt gratias ipsique glorioso Regi. Sumpta autem dierum aliquot quiete, rediit in Portugalliam, narraturus, quid absente se domi fecerit uxor.

ii Quidam propter grave crimen addictus morti,
per

*oblationibus
ab uxore
Hispali factis
sustentatus,*

*Et ignito
miraculo
liberatur.*

per sagittas Confraternitatis *b* excipiendæ, captivus
attinebatur in turri, manicis implicitus, cum cippo
ad collum & gravi ad pedes catena. Pridie vero
quam ad supplicium educeretur, commendavit se
huic glorioso Regi: eademque nocte, nesciens ipse
quo modo, solutum se à vinculis omnibus miratus
est; & sequenti mane ad capellam Beati venit, vi-
tamque servavit meritis istius gloriosi Regis.

iii Cuidam devoto Dominæ nostræ ejusdemque
Regis aufugerat mancipium, quod cum utriusque
commendasset, in eo requirendo nullam prætermi-
sit diligentiam. Amissa deinde ejus recuperandi spe,
octavo jam fugæ die currente, petiit sibi Missam
dici ante imaginem Dominæ nostræ, de Concep-
tione ejus; orans gloriosum Regem, ut pro se dig-
naretur intercedere. Cumque prædictam Missam in
capella Sancti de genibus audiret, post tergum re-
spiciens, vidit adstantem fugitivum suum: qui ro-
gatus, ubi fuisset, respondit: Hac nocte quatuorde-
cim leucis hinc abfui asino insidens, & mane me re-
peri circa Hispalim.

iv Cuidam virgini pauperi addicta in dotem e-
rant decem millia maravedisiorum: sed eidem jam
desponsæ, qui dotem promiserant, præstare eam
non potuerunt: qua de causa accipere eam sponsus
noluit. Ipsa vero solum sexaginta quinque marave-
disios habens, rogavit gloriosum Regem, ut sibi
quo meliori poterat modo succurreret. Itaque pau-
cos illos quos habebat nummos, decrevit in ejus
nomine exponere sortibus, quæ Hispali duci sole-
bant. Prima autem fors egressa est puellæ hujus &
gloriosi istius Regis, quæ fuit centum duplarum Ca-
stellanarum & trium ulnarum holoserici villosi: qua-
re qui rogabatur sponsus, necesse habuit ipse roga-
re: itaque celebratum matrimonium est, in quo illa
Deo & Regi glorioso servivit.

v Viro cuidam vacca sua vel aberrans perdita,
O 2 vel

*redditur ab-
ducta vacca*

vel furtim abacta erat; quam multis diebus magno cum labore requirens, nec inveniens, vovit Missam cum oblatione glorioso Regi Ferdinando. Vesperis autem venit stipem ferens pro Missa die sequenti dicenda. Eadem hora, cum laniones Hispalim inducerent animalia macello destinata, nescitur quo modo, simul omnia intrantia in civitatem, hac illac dispersa sunt; vacca autem prædicta viam tenuit versus ecclesiam S. Mariæ, neque fisti à quoquam potuit, plateas & viculos multos percurrens, usque dum stetit post sepulcrum gloriosi Regis. Dominus autem ejus, egrediens à numeranda stipe, vidit continuo agnovitque vaccam suam, atque ob hoc miraculum valde laudavit Deum & gloriosum Regem.

*liberatur
addictus
morti.*

VI Mulieris cujusdam captivus filius, causa criminis, addictus erat morti: quia autem erat pauper-cula, accessit lacrymans ad sepulcrum Regis gloriosi, quotidie candelam offerens. Cumque sententia esset executioni mandanda, declaratus est liber absolutusque à culpa: atque ita mulier à tristitia, filius ab ignominia exempti fuerunt.

*juvatur e-
genus sacri-
sta,*

VII Sacristanus quidam capellæ hujus Regis, cum stipendium nimis modicum sibi præberetur quam ut eo vitam agere posset, decrevit ambire aliam majoris emolumenti sacristiam: hac autem obtenta, majori quam antea necessitate premi se sensit. Igitur in se conversus, animadvertensque exaruisse in animo suo devotionem erga gloriosum Regem; ad ejus famulatum revertit, consueto stipendio acquiesciturus: & mox omnes eum juvare cœperunt, sic ut necessitati suæ optime prospectum fuisse, & etiam nunc esse, fateatur.

*C
recuperatur
amissum
rosarium.*

VIII Quidam ecclesiæ Hispalensis Sceptrifer dum iret accepturus igladium, quem Rex manu tenuit quando urbem intravit, ad Processionem publicam deferendum; in conferta hominum, tali die concurren-

currentium, multitudine amisit sertum globulorum precatoriorum minime contemnendi pretii. Oratione autem ad gloriosum Regem facta, dixit, quod amissam in ejus obsequio coronam eodem intercedente recepturum se speraret. Anno autem vertente, hora eadem orans ante imaginem Beati, ipsam coronam vidit in manibus cujusdam mulieris; quæ libenter illam restituit, narrans quomodo reperisset: quod ille beneficium Deo & beato Regi acceptum retulit.

ix Mulier paupercula ex *d* Palomares, roris-marini plantas venales circumducere Hispali solita per plateas, jumentum quo utebatur ad illas vehendas amiserat, una cum tortulis panis, ad familiæ suæ victum coempti: nec aliud præter ipsum jumentum habens, quo vitam sustentaret, circumibat plorans civitatem. Cujus labori compatientes aliqui, suggererunt, ut ad Regem Ferdinandum candelam ferret, ipsique bestiam commendaret. Fecit hoc die quodam sabbati, inter nonam ac decimam; orationeque completa rediens ad gradus capellæ, invenit præconio publico proclamari ubinam animal esset: atque ita quod amiserat reperit, & Deum Dominum nostrum cum sancta Virgine Maria & Rege glorioso laudavit.

x Æthiops quidam, quia mulierem conjugatam alapa percusserat, captus & accusatus de crimine fuerat; periclitabaturque ut minimum de amittenda manu, pro ratione delati compertique delicti. Promittens autem Regum Dominæ, Regique Ferdinando Missam, cum cereo manus unius simulacro, paulo post liber dimissus est, absque punitio-
dimittitur manu truncandus.

xi Quidam Regum e Modernorum fatelles habebat mancipium Æthiopicum, propter facinorosa varia morti damnatum. Cumque ad furcam ducere-
e
Et servus furca adjudicatus.

Regi glorioso; dicens, non minus suum quam ip-
sius servum esse. Moxque reductus in carcerem fuit,
& intra paucos dies solutus à periculo mortis, quam
decies eoque amplius commertus fuerat.

*reducuntur
fugitivi
Mauri duo.*

XII Mulier Trianae commorans duos habebat
Mauros, matrem vero devotam huic Regi. Cum
autem Mauri praedicti fugissent, seque in silvulam
quamdam abdidissent, vincula omnia disruperunt.
Verum statim ac mater mulieris istius cognovit ip-
sos disparuisse, curavit Missas aliquot praedictis Do-
minae nostrae & glorioso Regi dicendas: cumque se
ad abitum Mauri pararent, apparuit eis vir senex,
canus, & venerabilis, qui eos non prius dimisit,
quam compulit ad ostium Dominae suae se sistere;
ubi agniti reductique in domum sunt, per inter-
cessionem ipsius gloriosi Regis, qui (quantum ex
immagine cognosci poterat) ipsis apparuerat, secun-
dum confessionem ejus, cui visio talis obtigit.

*recuperatur
amissa pe-
cunia.*

XIII Armiger quidam, Corduba veniens, amise-
rat peram continentem centum nummos aureos &
scyphum argenteum aliasque res multas: cui requi-
rendae cum multam frustra impendisset operam,
monitus est, ut amissa glorioso Regi commendaret.
Mox autem atque audita Missa progressus est ad
gradus capellae, certum de iis accepit indicium,
& omnia recuperavit meritis hujus gloriosi Re-
gis.

XIV Trianensis nauta duodecim Henricos-
Alphonsoos *f* portabat in bursula; & hac, nescio quo-
modo, aperta, eos amisit variis in locis per quae
transiit, nunc singulos, nunc duos, aut etiam qua-
ternos. Quos ubi deesse sibi vidit, nec proficere ad-
hibitam in requirendo diligentiam, amissa eorum-
dem rependiendorum spe, recurrit ad Regem Ferdi-
nandum, ejusque honori certum Missarum nume-
rum dicendum curavit. Moxque in variorum ma-
nibus divisim reperit quod amiserat.

xv Mulier

xv Mulier conjugata, pridem nihil de viro suo inaudiens, quaedam Missas dicendas cum oblatione curavit, & mox accepto nuntio recreata fuit. Hæc & similia alia, si essent ad longum deducenda, non possem ea cito absolvere: interim ex relictis apparet, competere huic glorioso Regi Sanctorum trium prærogativas, videlicet S. Antonii Patavini, in recuperandis amissis; S. Dominici, in solvendis captivis ac liberandis reis; S. Nicolai, in juvandis pauperibus & peregrinis g. Quapropter vehementer demiror Hispalensium ingratitude, qui novum in Ferdinando Patronum adepti talemque Advocatum, cujus sanctitatem intra tam breve tempus Deus ac Dominus noster per tot miracula manifestavit; necdum pro eo canonizando supplicationem miserunt. *Hactenus pars tertia Legendæ antiquæ, excusa in libro Flos-Sanctorum dicto, unde partem secundum Vitæ dedimus: ad recentiora transeo.*

Trium Sanctorum prærogativa in Ferdinando.

ANNOTATA.

a Inter Ferdinandum Lusitanix & Joannem Castellæ Reges certatum est primo cum vastatione totius Lusitanie: Beatrice deinde regni herede Joanni nupta, cum Ferdinandus absque prole mascula obiisset anno 1383, Lusitani, fratrem ejus nothum Joannem maluerunt habere quam Castellano subijci: cum autem suum atque uxoris jus præqueretur Castellanus, infeliciter pugnavit ad Albigarrotam an. 1386, atque ita mansit Joanni Notho regnum; Bonifacii Papæ IX indulto confirmatum.

b Confraternitas, vulgo, la sancta Hermandad de Sevilla; Agit de ea Morgadus pag. 63, propriumque Magistratum, ministros, carcerem, judicium habere indicat in casus ad se pertinentes; sed quod ejus institutum, & de quibus delictis cognoscat, nec ipse nec alius quem novimus docet.

c Ita in Summario. Processuum, num. 76 Latine redditur vox Hispana Pertiguero.

d Palomares, vicus trans Bætim leuca distans Hispali.

e Mortuo Henrico IV successit anno 1474 Isabella soror, Ferdinando Aragoniæ Regi nupta. Ex hinc in plurali dicti Reges sunt, & Reges Catholici; eo quod per se haberet Isabella ut Regina diceretur, non autem acceperat à marito: qui tamen & ipse per se Rex erat. Regnarunt hi simul usque ad annum 1504, quo prior Regina obiit, superstiti Regis usque ad annum 1516: utriusque successit, ex unigenita Joanna & Philippo Austriaco nepos, Carolus V, postea Imperator.

f Interpres Latinus in Summario, Scuta aurea vertit.

g Coluntur S. Antonius Patavinus, 13 Junii. S. Nicolaus Myræ Episcopus, 6 Decembris, &

notæ sunt utriusque in eo genere prærogativa: qui autem hic à liberandis captivis laudatur S. Dominicus, intelligendus est Calceaten-

sis, de quo egimus 12 Maji, Castellanis notissimus ac proprius, & hujus eo in genere miracula plura ibi leges.

CAPUT II.

Apparatus ad translationem Corporis incorrupti in novam Capellam anno MDLXXIX.

16

O Clavo post prænotatam in titulo Translationem anno, Hispalensis urbis historiam, ibidem Hispali & Hispanica lingua, vulgavit Alphonsus Morgadus Sacerdos, Alcantare natus, in Annotatis jam sæpe nominatus: ubi lib. 4. cap. 7 argumentum nobis propositum tractat, testis fortassis omnium oculatus; sed qui multa prætermisit explicare, minutim invenienda apud Paulum Spinosa; annis quidem quinquaginta circiter post rem actam scribentem, sed ex relatione, ut videtur, olim facta. Ergo ex utroque contextam narrationem sic accipe, ut initium ex Morgado, cetera ex Spinosa potissimum accepta fuisse intelligas. Jussit, inquit Morgadus, Rex sanctus corpus suum sepeliri in ecclesia majori Hispalensi, quam Deo & Deiparæ curaverat consecrandam: similiterque ibidem sepulti fuerant filius ejus Alphonsus Sapiens, Regina nonnullæ, pluresque Infantes: quorum corpora simul cum Reliquiis S. Leandri, duabusque statuis Dominae nostræ, & gladio atque vexillo, quibus usus Ferdinandus erat civitatem acquirens, deposita erant in Mezquita olim, deinde majori & Cathedrali ecclesia: ibique sic longo tempore manserunt, primo in una navium dictæ Mezquitæ, ubi nunc est Capella, Domicellarum dicta, in corpore novæ ecclesiæ: indeque translata sunt ad aliam recentiorem ejusdem Mezquitæ navem; quæ modo pro bibliotheca est, vicina scalis. Istæ naves seu capellæ secunda ac tertia, sunt eæ quæ ex veteris Mez-

In veteri capella sepulchris, Regis corporibus,

atque in alia tantisper depositis.